

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2014

SLOVO ŘEDITELE

Několik staletí, možná i tisíciletí chyběli v české přírodě divocí koně. V posledních měsících letošního roku začaly přípravy na jejich návrat. V bývalém vojenském prostoru Milovice vznikla na čtyřiceti hektarech pastvina pro první stádo divokých koní ve střední a východní Evropě, které plánujeme počátkem roku 2015 přivést z anglického Exmooru. Úlohou koní v této oblasti bude spásat unikátní stepi, které ohrožuje zarůstání náletovými křovinami a dřevinami, často nepůvodních, invazivních druhů. Koně tak pomohou odvrátit ústup otevřené krajiny, která tvoří prostředí pro stále vzácnější druhy květin, motýlů a dalších ohrožených druhů. Mezi nejvzácnější patří v Milovicích z rostlin hořec křížatý a na něm závislý motýl modrásek hořcový Rebelův, pro něhož je právě tento druh hořce jedinou živnou rostlinou. Projektu předcházela dlouhodobá odborná příprava. V jejím rámci vznikla ve spolupráci s experty z Biologického centra Akademie věd v Českých Budějovicích, Jihočeské univerzity, Univerzity Karlovy a Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky v Brně unikátní studie [Divoký kůň \(Equus ferus\) a pratur \(Bos primigenius\): klíčové druhy pro formování české krajiny](#). Ta mapuje nejenom historii dvou stěžejných druhů evropských velkých kopytníků, ale také poslední vědecké objevy o jejich velikosti, zbarvení a způsobu života, které přinesly především výzkumy založené na genetických analýzách. Jejich závěry v mnohém změnily zažitě představy o podobě těchto živočichů. Zejména u divokých koní vědci prokázali, že informace uváděné v odborné i populární literatuře v posledních desetiletích byly často mylné. Týká se to především zbarvení divokých koní. Moderní genetické analýzy tisíce let starých kostí koní ukázaly, že původním zbarvením divokých koní v celé Evropě i Asii byl hnědák. Tedy zvíře s hnědou srstí a černými žíněmi hřívý a ocasu. Tmavé byly rovněž spodní partie nohou. Toto zbarvení se jako jediné vyskytovalo od Iberského poloostrova, přes střední a východní Evropu až po Dálný Východ. Výzkumy posledních let rovněž ukázaly, že tarpan, který byl tradičně uváděn jako divoký kůň Evropy, byl pouze zdivočelým koněm domácím, případně křížencem domácích a divokých koní. Díky tomu, že společnost Česká krajina zahájila svoje projekty návratu velkých kopytníků až po těchto přelomových objevech, mohla použít nejvíce autentická zvířata, jaká jsou v Evropě v současné podobě k dispozici. Právě proto padla volba na koně z Exmooru, kteří jsou v literatuře poprvé zmiňováni již v roce 1086, byli od nepaměti označováni jako divocí koně a v tamní královské oboře byli tradičně uváděni na seznamech divoké zvěře.

Dalibor Dostál, ředitel obecně prospěšné společnosti Česká krajina

KDO JSME

Obecně prospěšná společnost Česká krajina je celostátní nezisková organizace působící v oblasti ochrany přírody, krajiny a životního prostředí. Jejím hlavním cílem je ochrana biologické rozmanitosti (biodiverzity), zmírňování dopadů klimatických změn na přírodu i člověka a adaptace krajiny na změny klimatu.

Součástí těchto snah je vytváření sítě nestátních přírodních rezervací, které umožní přežití ohrožených druhů rostlin a zvířat, případně jejich návrat do oblastí, kde byly v minulých staletích vyhubeny.

Základem našeho přístupu jsou nejenom ekologická a vědecká kritéria, ale také ekonomický přístup. Zkušenosti ochrannářských organizací z celého světa ukazují, že právě vytváření nestátních rezervací je dlouhodobě nejlevnější a nejefektivnější způsob ochrany životního prostředí.

Příroda se po celá tisíciletí vyvíjela přirozeným způsobem bez zásahu člověka, a obnova přirozených procesů v rezervacích je nejlevnějším způsobem údržby krajiny i ochrany živočichů a rostlin.

Fungující ekosystémy jsou nejlevnějším způsobem údržby krajiny, zejména v době odlivu obyvatel venkova do měst. Dlouhodobě snižují potřebu umělých zásahů na údržbu krajiny, která zatím daňové poplatníky stojí několik miliard korun ročně.

Společnost Česká krajina založil v roce 2007 Dalibor Dostál, politolog, novinář a pozdější šéfredaktor celostátní redakce Deníku. V práci neziskové organizace se rozhodl spojit celoživotní lásku k přírodě se zkušenostmi, které získal během svého dlouholetého působení v médiích, kde kromě funkce šéfredaktora zastával rovněž pozice šéfa domácí a ekonomické redakce či šéfa zpravodajství.

CO DĚLÁME

Společnost Česká krajina se věnuje zastavení úbytku biodiverzity a pracuje na projektech její obnovy. Zaměřuje se například na záchranu cenných přírodních luk a pastvin prostřednictvím návratu velkých kopytníků. Zkušenosti ze zahraničí ukázaly, že je to nejefektivnější a nejlevnější cesta k ochraně rostlinných a živočišných druhů v bezlesých lokalitách.

Naplňováním našeho programu se snažíme přispět k naplnění cíle Evropské komise stabilizovat biodiverzitu v rámci EU. Hlavním projektem v této oblasti je vybudování Národního centra biodiverzity, jakési „Noemovy archy“ pro ohrožené druhy v České republice.

Druhým cílem je boj s klimatickými změnami, které představují vážnou hrozbu nejenom pro druhovou rozmanitost v České republice, ale představují riziko pro ekonomický rozvoj země a životní úroveň jejích obyvatel.

Jednou z nejúčinnějších cest je vysazování stromů, které přispívají k pohlcování skleníkových plynů. Jeden průměrný vzrostlý strom absorbuje ročně 12 kilogramů CO₂. Jeden průměrně zalesněný hektar až 3,75 tuny CO₂. Snažíme se proto zvýšit lesnatost a přiblížit ji k průměru zemí Evropské unie a rozvinutých států OECD.

JAK PRACUJEME

Společnost Česká krajina spolupracuje při naplňování svých cílů s předními institucemi, vědeckými ústavy i významnými podniky a společnostmi. Nejdeme cestou konfrontace, naší snahou je zapojit do ochrany životního prostředí co největší okruh subjektů.

Příklady ze zahraničí ukazují, že právě zapojení významných ekonomických, společenských a vědeckých subjektů umožňuje dosáhnout v ochraně přírody nejlepších výsledků. Věříme, že společně to dokážeme i v České republice. Podnikům nabízíme naplňování Společenské odpovědnosti firem (Corporate social responsibility – CSR) v jedné ze tří základních oblastí tohoto přístupu – ochraně životního prostředí.

SBÍRKA SPOLEČNĚ PRO PŘÍRODU

V rámci osvědčení o konání veřejné sbírky z Krajského úřadu Středočeského kraje začala na jaře roku 2014 nová veřejná sbírka Společně pro přírodu ve prospěch našeho projektu Národního centra biodiverzity, navázala tak na předchozí sbírku zahájenou 1. ledna 2011.

Nová sbírka formálně začala 15. března 2014. Způsob konání sbírky je shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném bankovním účtu a přispívání prostřednictvím dárcovských SMS, jejichž provozovatelem je Fórum dárců ve spolupráci s Asociací provozovatelů mobilních sítí. Dárcovskou zprávu ve tvaru DMS KRAJINA mohou zájemci posílat na číslo 87 777. On-line metodami může veřejnost přispívat v rámci programů Darujspravne.cz na adrese <http://www.darujspravne.cz/krajina>.

Číslo sbírkového účtu:

2100540679/2010

účet je vedený u Fio banky. Všem dárcům, kteří ve sbírce přispěli na naše projekty, moc děkujeme.

ČESKÁ KRAJINA NA INTERNETU

Společnost Česká krajina je rovněž na sociálních sítích a pravidelně publikuje informace o svých projektech internetu. Česká krajina je v současnosti na internetu dostupná na těchto adresách:

Oficiální web:

<http://www.ceska-krajina.cz>

Facebook:

<http://www.facebook.com/CeskaKrajina>

Twitter:

<http://twitter.com/CeskaKrajina>

Flickr:

<http://www.flickr.com/photos/ceskakrajina>

ZMĚNA KLIMATU

Změna klimatu je jedním z nejzávažnějších problémů současnosti a zmírnění postupu globálního oteplování představuje jednu z největších výzev pro lidstvo.

Jednu z nejúčinnějších metod snižování koncentrací CO₂, hlavního skleníkového plynu, v atmosféře přitom představuje výsadba nových lesů. Je prokázáno, že jeden zalesněný hektar absorbuje až 3,75 tuny CO₂ ročně. Zmírnění následků globálního oteplování znamená přínos pro evropské zemědělství, rybářství a turistický průmysl.

Globální oteplování představuje celosvětovou hrozbu, nejohroženější je přitom příroda v Evropě, včetně České republiky. V minulosti to již potvrdily klimatické změny provázející střídání dob ledových a meziledových. Ty ochudily Evropu o rostlinné i živočišné druhy výrazně více než ostatní světadíly.

Proto dnes roste ve východní Asii šestkrát víc a na východě Ameriky dvakrát více druhů stromů než v Evropě. Podobná situace je také u živočichů. Orientace Alp a Středozemního moře totiž nedovolují druhům ohroženým rozsáhlou změnou teplot volně migrovat na jih a v teplejších obdobích zpátky na sever.

Největším nedostatkem České republiky je chybějící síť fungujících biokoridorů. Ty mají klíčový význam pro pohyb rostlin a živočichů, pro něž je migrace jedinou možností záchrany před negativními následky klimatických změn.

Například nárůst průměrných teplot 3 stupně Celsia by znamenal posunutí areálů rozšíření jednotlivých druhů o 300 až 400 kilometrů severně. Řada druhů není schopna migrace na takové vzdálenosti a oteplení by pro ně mělo fatální důsledky. Pro organismy, které mohou migrovat, zase představuje nepřekročitelnou překážku fragmentace biotopů, které nejsou propojeny fungujícími biokoridory.

Nutný je rovněž aktivní přístup k odstraňování CO₂ v atmosféře. Jednou z nejúčinnějších cest je vysazování stromů a zvětšování ploch lesů. Jeden průměrný vzrostlý strom absorbuje ročně 12 kilogramů CO₂. Jeden průměrně zalesněný hektar až 3,75 tuny CO₂.

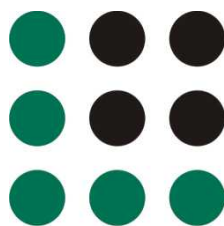
NAŠE PROJEKTY

Projekty společnosti Česká krajina chrání původní přírodu v České republice, ale zároveň usilují o to, aby byly prospěšné také člověku. Kromě ochrany ohrožených živočišných a rostlinných druhů slouží také jako prevence před povodněmi a pomáhají k čistějšímu ovzduší v oblastech nejvíce postižených smogem

Návrat zubrů do České republiky

Nejstarší projekt společnosti Česká krajina, který vznikl v době založení organizace v roce 2007. Po několika letech popularizace tohoto tématu a práce na odborné části programu byl projekt na sklonku roku 2012 představen odborné veřejnosti. Jeho součástí je jak vytváření podmínek pro návrat zubrů popularizací tohoto tématu ve společnosti, tak příprava reintrodukčního projektu. V závěru roku 2013 získala společnost Česká krajina první stádo zubrů pro Českou republiku, které bude na jaře roku 2014 vypuštěno do volné přírody v Doupovských horách díky. V roce 2013 se zástupci společnosti Česká krajina rovněž v Polsku zúčastnili mezinárodní konference věnované ochraně zubrů v Evropě.

ZELENÉ PLÍCE OSTRAVSKA

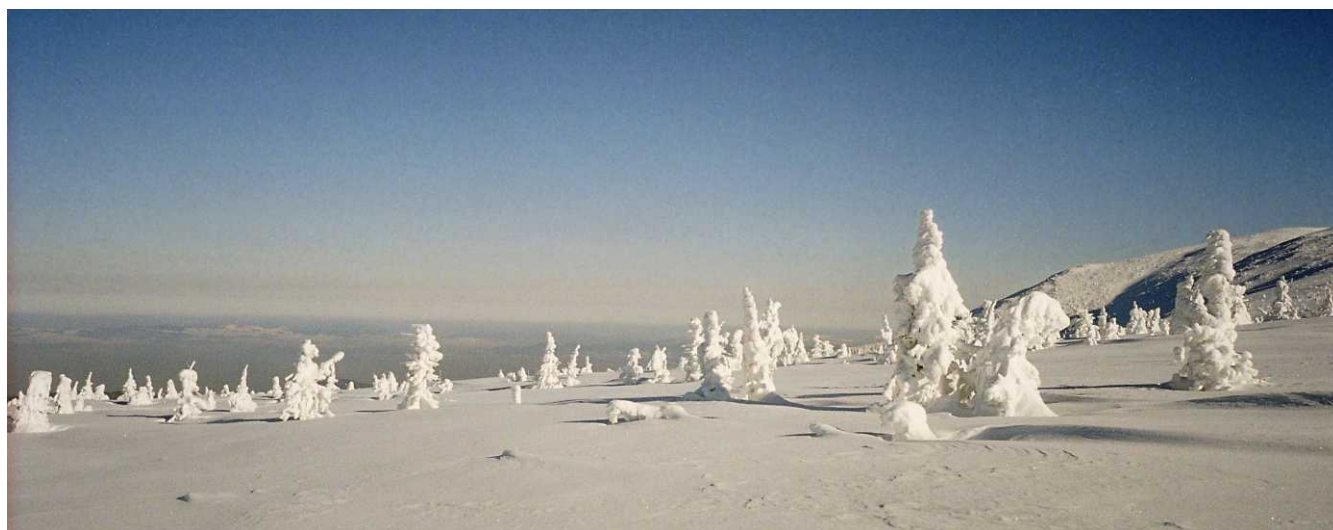
Zelené plíce Ostravska

Zhruba od roku 2000 se v Česku opět začala zhoršovat kvalita ovzduší, především narůstají koncentrace nebezpečných jemných prachových částic. V roce 2006 již území se zvýšenou koncentrací těchto nečistot zasahovalo třetinu České republiky a žily na něm přibližně dvě třetiny obyvatel ČR. Odhaduje se, že vlivem znečištěného ovzduší ročně v ČR až dvanáct tisíc lidí. Ostravsko patří nejen k nejznečištěnějším lokalitám v České republice. Cílem projektu je přispět k postupnému zvýšení čistoty ovzduší na Ostravsku obnovou a vysazováním nových lesních porostů. Podle britské studie může vysazování stromů v blízkosti urbanizovaných oblastí snížit znečištění ovzduší prachovými mikročásticemi až o jednu čtvrtinu. Rovněž nedávno zveřejněná studie vědců z americké Columbia University došla k závěru, že zvýšení množství zeleně snížilo výskyt astmatu u dětské populace ve znečištěných oblastech až o pětadvacet procent.

Národní centrum biodiverzity

Stejně jako v celé Evropské unii, ani v České republice se nedaří zastavit pokles druhové rozmanitosti. Jedním z kroků, které by měly zvrátit tento negativní trend, je vybudování Národního centra biodiverzity. To by mělo poskytnout útočiště ohroženým druhům rostlin a živočichů a vytvořit příhodné podmínky také pro návrat některých druhů, které byly v předchozích staletích člověkem vyhubeny. Ve vyspělých zemích jsou

KONTAKT

Adresa

Naše sídlo se nachází v Kutné Hoře, jednom z nejkrásnějších měst ve střední Evropě, zapsaném na celosvětový seznam světového dědictví UNESCO.

Česká krajina o.p.s.
Šultysova 170
284 01 Kutná Hora
Česká republika

Web www.ceska-krajina.cz

E-mail info@ceska-krajina.cz

Tel (+420) 327 511 195

IČO 28254244

DIČ CZ28254244

BANKOVNÍ SPOJENÍ

Banka: Česká spořitelna
Č. účtu 2111959379/0800
IBAN CZ82 0800 0000 0021 1195 9379

ORGANIZACE

Ředitel

Mgr. Dalibor Dostál

Správní rada

Mgr. Tomáš Procházka
Mgr. Kateřina Volná
Mgr. Pavel Ryjáček

Dozorčí rada

Mgr. Veronika Matějková
Mgr. Alena Dědourková
Mgr. Josef Šlerka

FINANČNÍ ZPRÁVA

Výkaz zisku a ztrát:

Náklady(v tisících Kč)	Činnost		Celkem:
	hlavní:	hospodářská:	
Náklady z činnosti	23,5	0	23,5
Ostatní služby	311	0	311
Ostatní náklady z činnosti	8	0	8
Spotřeba materiálu	27	0	27
Mzdové náklady	118	0	118
Odpisy	117	0	117
Kurzové rozdíly	0	0	0
Náklady celkem	604,5	0	604,5
Výnosy (v tisících Kč)			
Příspěvky a dotace na provoz	603,5	0	603,5
Výnosy z prodeje služeb - spolupráce	1	0	1
Výnosy celkem	604,5	0	604,5
Výsledek hospodaření před zdaněním	0	0	0

Rozvaha:

Aktiva (v tisících Kč)	Minulé období (1):	Běžné období (2):
HIM	302	1209
Běžný účet	4	232
Pokladna	1	0
Náklady příštích období	4	2
Aktiva celkem	311	1443
Pasiva (v tisících Kč)		
Ostatní závazky	1	49
Ostatní fondy	307	1391
Výsledky hospodaření daného roku	0	0
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	3	3
Pasiva celkem	311	1443

Finanční zpráva za rok 2014 obsahuje vybrané údaje z účetní závěrky účetní jednotky. Kompletní účetní závěrka je uložena v sídle účetní jednotky.

© Česká krajina 2015

Fotografie: Wikimedia / Ralf Roletschek, Prochy Michal, Richard Bartz, Luc Viatour,
Leila82, Radim Holíš, Michal Klajban, Rain Belinda